

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Concl. III. Materia remota est Chrisma compositum ex oleo olivæ & balsamo, & sanctificatum specialiter ab Episcopo, vel ab alio, cui talis sanctificatio poterit committi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

37. Quia eius materia & forma non est instituta Jo. an. 20.

Quod ad rem attinet, nullus istorum Auctorum, qui sic loquuntur, docent tunc materiam & formam fuisse determinatam, cum nullum earum vestigium ibi appareat; uti nec etiam in Pentecoste; præsertim cum tunc Christus cælos ascendisset, non videtur autem ascendisse, nisi consummato Ecclesiæ ædificio, cujus præcipuæ columnæ sunt Sacramenta. Omnes etiam admittunt personam ministri non esse partem essentialem Sacramenti, adeoque totam essentiam huius Sacramenti fuisse determinatam ante illa verba Christi.

Sicuti materia & forma Sacramenti Pœnitentiæ.

Insuper communis sententia est, illis verbis Joan. 20. Christum non tantum determinasse ministrum Sacramenti Pœnitentiæ, sed etiam instituisse materiam, & formam, & necessitatem, quæ antea determinata non fuerant. Colligitur ex potestate data ad absolvendum, & retinendum peccata. Quid enim aliud est Sacramentum Pœnitentiæ, quam absolutio peccatorum legitime confessorum? quæ certè sine potestate intelligi nequit.

38. Porro longè diversa est ratio Sacramenti Confirmationis, quod essentialiter constituitur ex unctione Chrismatis, & certa verborum forma, quæ quidem, ut in re sint Sacramentum, & actu conferant gratiam, postulant idoneum ministrum, proinde in ministro potestatem confirmandi; verumtamen in ipsa illa potestate non determinatè includuntur, quemadmodum in potestate absolvendi à peccatis legitime confessis, determinatè intelligitur materia & forma Sacramenti Pœnitentiæ.

Igitur Sacramentum Pœnitentiæ secundum suam intrinsecam institutionem Joan. 20.

Cumque potestas absolvendi non legatur in Scriptura concessa Apostolis ante Resurrectionem, sed promissa dumtaxat; oprime Concil. Trident. ex verbis Christi Joan. 20. colligit tunc præcipuè hoc Sacramentum fuisse institutum. Nihil autem cogit ad idem asserendum de Sacramento Confirmationis, cujus materia essentialis, & per consequens etiam forma probabilius existimantur non solum promissa, sed etiam determinata & instituta in ultima cœna, ut in prima parte conclusionis ostendimus.

Confirmatio in ultima cœna.

Sicuti ergo rectè dicitur, Sacerdotium essentialiter & completè intrinsecè, imò præcipuè institutum fuisse in ultima cœna, licet Joan. 20. primò Apostolis fuerit data potestas ordinandi & absolvendi, tamquam extrinsecum aliquod complementum, & perfectio accidentalis Ordinis Sacerdotalis; ita quoque meliùs dicitur Confirmatio essentialiter & completè intrinsecè, imò præcipuè fuisse instituta in nocte ultimæ

cœnæ, quamvis potestas ministerialis demùm fuerit concessa Apostolis Joan. 20.

Ex his patet responsio ad Tridentinum. Ad rationem dico non esse de necessitate Sacramenti, sive non pertinere ad ejus essentiam seu intrinsecam perfectionem, ut aliquando conferat gratiam, sed satis est, si natum sit causare gratiam, dum ministratur subiecto disposito: unde non definitur, *Signum efficiens*, sed, *efficax gratiæ*. Patet in Sacramento Eucharistiæ, quod disp. 1. sect. 1. conclus. 2. admisimus verum esse Sacramentum, etiam dum actu nullam confert gratiam, nec umquam conferet defectu debitæ applicationis.

39. Ad essentiam Sacramenti satis est, quod possit causare gratiam.

Sic explicatà institutione Confirmationis, transeamus ad investigandam ejus materiam & formam. Cum autem, ut loquitur Scotus supra, *possit distingui de materia, sicut distinctum est de materia in Baptismo* disp. præced. sect. 1. conclus. 2. hinc pro materia remota proponitur

CONCLUSIO III.

Materia remota est Chrisma compositum ex oleo olivæ & balsamo, & sanctificatum specialiter ab Episcopo, vel ab alio, cui talis sanctificatio poterit committi.

Sunt verba Doctoris Subtilis 4. dist. 7. q. 1. n. 2. definita pro potiori parte à Concilio Florentino, in decreto unionis ibi: *Secundum Sacramentum est Confirmatio, cuius materia est Chrisma.*

40.

Et ne relinqueretur ambigua significatio istius nominis, illic addit: *Confectum ex oleo, quod nitorem significat conscientiæ, & balsamo, qui odorem significat bonæ famæ, per Episcopum benedicto.*

Hæc conclusio pro potiori parte est à Florentino definita.

Concil. autem Trident. supponens explicationem vocis, sess. 7. de hoc Sacramento can. 2. ait: *Si quis dixerit iniuriosus esse spiritui sancto, eos qui sacro Confirmationis Chrismati virtutem aliquam tribuunt; anathema sit.*

Trident.

41.

Sed quoniam hæc conclusio plures habet partes easque satis difficiles, oportet singulas singillatim exponere. Ac primò quidem occurrit compositio Chrismatis ex oleo (quod interpretamur, olivæ, quia verba Conciliorum propriè intelligenda sunt, nisi aliquid obster) & balsamo sive orientali, sive occidentali; quamvis fortè

Chrisma dicitur compositum ex oleo olivæ & balsamo.

H h h 3 specie

specie inter se different; sicuti vina fortè specie inter se differunt, & tamen omnia sunt materia apta consecrationi. In hanc compositionem sive mixtionem consentiunt omnes Scholastici post SS. Patres, & Pontifices, quorum aliqui expressè meminerunt olei & balsami.

Inter cæteros Fabianus Papa Epist. 2. ad Episcopos orientales ibi: *Litteris vestris inter cætera insertum invenimus, quosdam regionis vestrae Episcopos à vestro nostro ordine discrepare, & non per singulos annos in cæna Domini Chrisma conficere, sed duos aut tres annos consecrationem sancti Chrismati semel acram conservare. Dicunt enim, ut in memoratis apicibus invenimus, nec balsamum per singulos annos posse reperiri &c.*

Cujus compositionis meminit Fabianus Pontifex,

Et Innocent. III. c. 1. extra de sacra unctioe,

Clarius Innoc. III. c. 1. extra de sacra Unctioe ibi: *Ad exhibendum autem exteriori & visibilem unctioem, benedicatur oleum, quod dicitur Catechumenorum vel infirmorum: & conficitur Chrisma, quod ex oleo fit & balsamo, mysticâ ratione &c.*

Citatur præterea Greg. 1. in c. 1. Cantic. Cyprianus, vel Auctor sermonis de unctioe Chrismati, Greg. Turonensis in lib. de gloria Martyrum c. 40. & liber antiquus, qui inscribitur Ordo Romanus.

Alij SS. Patres, ut Clemens Rom. lib. 7. constit. Apostolicarum c. 44. Dionysius lib. de Ecclesiastica Hierarchia c. 4. & plures cum ipsis, quamvis expressè non nominent balsamum, tamen asserunt materiam odoriferam; nulla autem alia, præter balsamum, unquam fuit in usu Ecclesiæ.

Alijque Sancti PP.

Itaque licet nomen *Chrismati* ex vi significationis suæ extendi possit ad quodlibet unguentum, ex usu tamen & appropriatione Ecclesiastica secernitur à simplici oleo, & accipitur pro unguento confecto seu composito ex varijs materijs, puta ex oleo & balsamo.

42. Compositio ista fit ex balsamo sive orientali sive occidentali.

Dixi autem, sive orientali, sive occidentali; quia quamvis in principio Ecclesiæ solum usi fuerint Episcopi balsamo Palæstino, Indico necdum cognito; postea tamen declararunt Pontifices balsamum Indicum licet colore ab alio differat, & fortè etiam specie, esse verum balsamum, adeoque materiam hujus Sacramenti.

Hujus rei extat vivæ vocis oraculum Pij IV. in bullario Rodrig. fol. 404. quod ad supplicationem Fratris Ferdinandi Armellones dudum provincialis Del Peru concessit (de quo sunt litteræ testimoniales D. Cardinalis tit. S. Crucis) quod in provincia Del Peru Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi ex balsamo Indico illarum

partium, Chrisma & oleum sacrum conficere, & consecrare possint, quia in provincia Del Peru suppetit (legendum videtur, non suppetit) sufficiens copia balsami orientalis. Ita habetur in registro Ordinis familiaria Hispaniæ fol. 18. Hæc Rodriguez.

Cæterum nulli dubium esse potest, quin saltem ex præcepto hæc mixtio sit necessaria. Si autem interrogas, an etiam sit de necessitate Sacramenti; statim oritur dissentio inter DD. Catholicos, plerisque tuentibus partem affirmativam; nonnullis propugnantibus necessitatem solius præcepti; & hi adhuc divisi sunt, aliquibus asserentibus præceptum divinum, alijs Ecclesiasticum tantum.

Quæris à me, quam sententiam judicem veriore & probabiliorem? Respondeo citò, sicuti verba Scripturæ sacræ, juxta doctrinam D. Aug. alibi commemoratam, propriè sunt intelligenda, nisi aliquid obster; ita etiam verba Conciliorum, maxime in materia fidei; alioquin si unumquodque pro libitu suo possit illa interpretari, quid certi habebimus?

Subsumo: atqui Concilium Florent. supra relatum simpliciter & absque ulla distinctione decernit materiam Confirmationis esse Chrisma confectum ex oleo & balsamo; quemadmodum pro materia Baptismi assignat aquam veram & naturalem; & pro materia Eucharistiæ panem triticeum, & vinum de vite; ergo licet aqua vera & naturalis est materia essentialis Baptismi, & panis triticeus ac vinum de vite materia essentialis Eucharistiæ; similis consequentiâ Chrisma confectum ex oleo & balsamo erit materia essentialis sive necessaria necessitate Sacramenti Confirmationis, & non solum necessitate præcepti, sive divini, sive humani.

Pro contraria opinione citatur primò Melchior Canus, cui, ut ait Valent. lib. disp. 5. q. 1. puncto 2. placuit utrumque, scilicet & oleum & balsamum, esse de substantia materiæ, sed disjunctivè, tanquam partes scilicet integrales materiæ: quemadmodum in Eucharistiæ Sacramento dicimus substantiam materiæ consistere in pane & vino; non quia nequeat illud Sacramentum constare, nisi ex utroque conjunctim, sed quia ex utroque potest, & etiam ex quolibet disjunctivè.

Sed quis credat virum, alioquin in rebus theologis apprime versatum, tam intricatâ concinnâ similitudine, imò potius clarâ dissimilitudine voluisse persuadere novam & inauditam ante sua tempora doctrinam? Cautè facit Valent. quod non experiri

Sect. 1. De Essentia Confirmat. Concl. 1. 431

Sed non ex-
pimit lo-
cum ubi hoc
habeat.

locum ubi Canus id doceat, ne forte ocu-
lus arguat eum falsa impostura.

Enimvero quæ comparatio vel simili-
tudo Confirmationis cum Eucharistia?
Quis umquam somniavit duplex Sacra-
mentum Confirmationis, sicuti verè est
duplex partiale Sacramentum Eucharistia?
An fortè quispiam dixerit etiam esse duas
partiales formas Confirmationis, sicuti est
duplex partialis forma Eucharistia?

45.
Admittit
eam per se
non esse in-
telligibili,
esse careat
sufficiens
auctoritate
ex ratione.

Idcirco bene subjungit Valent. supra:
Hæc sententia licet intelligibilis ipsa per
se non sit: caret tamen sufficienti auctori-
tate & probatione: quare cum sit merè
voluntaria, non est tuta in quæstione tam
gravi. Potuisset quidem Christus instituisse
duplex partiale Sacramentum Confirma-
tionis ex unctiōe balsami folius cum for-
ma proportionata, & unctiōe folius olei
similiter cum forma correspondente; ita
ut alterutra sufficeret ad essentiam, licet
non ad integritatem, prout satis probabile
est quinque unctiōnes quinque sensuum
esse partialia Sacramenta integrantia unum
Sacramentum Extremæ Unctiōnis; sed
quis Melchiori (si verè est Auctor illius
doctrina, quod non puto) revelavit ita
factum esse?

Satis refa-
ratur ex per-
petuo usu
Ecclesiæ.

Certè perpetuus usus Ecclesiæ unice
unctiōnis cum Chrismate ex oleo & bal-
samo confectio, satis evidens testimonium
est Sacramentum Confirmationis ex illa
parte esse unicum unitate indivisibilitatis,
& non solum moralis integritatis, veluti
Sacramentum Eucharistia, aut extremæ
Unctiōnis.

46.
Cajetanus
docuit bal-
satum non
esse de ne-
cessitate Sa-
cramenti.

Hæc ergo sententiâ explosâ, primus
omnium Cajetanus in 4. q. 72. a. 2. do-
cuit balsamum non esse de necessitate hujus
Sacramenti, sed cum solius olei unctiōne
validè ferri: quem secuti sunt Scotus,
Victoria, Navarrus, Covarruvias, Estius,
& pauci alij, novissimè Dicastillo de hoc
Sacramento disp. unicâ dub. 3. n. 29. asse-
rens mixtionem balsami esse quidem ne-
cessariam ex præcepto Christi (in quo se-
quitur Estius 4. d. 7. §. 8.) non tamen
esse necessariam necessitate Sacramenti.

Quem plu-
res alij sunt
secuti.

Cajetanus
magis con-
sequenter
solum ne-
cessitatem
præcepti Ec-
clesiastici
admittit.

Cajetanus, & quidam alij astruunt solum
præceptum Ecclesiasticum, & meo videri
magis consequenter. Quippè præcepta di-
vina de materia & forma Sacramentorum,
respicunt essentialia seu necessaria ad va-
lorem, nisi aliquid obstat, ut patet indu-
ctione in omnibus Sacramentis. Quare
hoc ipso urgemus mixtionem aquæ in Sa-
crificio non esse præceptam à Christo; quia
aliàs esset de necessitate Sacramenti.

47.

Respondet Dicastillo supra n. 40. etiam

in Sacramento Penitentia ex præcepto
divino requiruntur tres actus penitentis
tamquam materia, & tamen certum est
satisfactionem non esse partem essentialem,

Eodem modo responderi posset ad prin-
cipale nostrum fundamentum supra de-
sumptum ex Concilio Florentino; siqui-
dem idem Concilium pro materia Peni-
tentia statuit tres actus penitentis contri-
tionem, confessionem & satisfactionem,
& nemo tamen propterea docet satisfactio-
nem esse partem essentialem.

Dicastillo
necessitate
præcepti
divini.

Sed contra; ideo signanter dixi, *Nisi
aliquid obstat*. Interrogas quid hic obstat?
Respondeo, perpetuus & universalis sen-
sus Ecclesiæ, quæ semper & ubique docuit
satisfactionem solum esse partem integra-
lem, utpote quæ sæpe satis longo tempore
sequitur Sacramentum jam positum. Prò
quo

Qui non be-
ne fundatur
in eo quod
satisfactio
sit necessa-
ria jure di-
vino.

Nota bene neque Florentinum neque
Tridentinum tres illos actus penitentis
simpliciter nominare materiam, sed cum
addito, *Quasi*. Florent. in decreto unionis,
ibi: *Quantum Sacramentum est Penitentia, cu-
ius quasi materia sunt actus penitentis, qui in
tres distinguuntur partes*. Trident. sess. 14.
c. 3. ibi: *Sunt autem quasi materia huius Sa-
cramenti ipsius penitentis actus, nempe Contri-
tio, Confessio & Satisfactio*.

48.

Quia Flo-
rentinum
vocat illam
quasi mate-
riam, uti &
Tridentinæ.

Ac ne libera nobis tribueretur errandi
ocasio, volens significare non omnes esse
partes essentielles, addit: *Qui quatenus in
penitente ad integritatem Sacramenti, ad ple-
nam, & perfectam peccatorum remissionem
(etiam quoad penam temporalem) ex Dei
institutiōe requiruntur, hæc ratione penitentia
partes dicuntur*. Eodem modo loquitur can.
4. ejusdem sessionis.

Quid simile dixit Florentinum de mate-
ria Confirmationis? *Materia*, inquit, *est
Chrisma confectum ex oleo & baptismo*. Quis
autem ante Cajetanum cœpit distinguere
inter materiam Confirmationis necessariam
necessitate præcepti, & necessitate Sacra-
menti?

Non sic lo-
quitur Flo-
rent. de ma-
teria Con-
firmationis.

Certè testimonio ipsius Dicastillonis n.
35. antiqui Doctores, Scorius supra, D. Tho.
hic quæst. 72. artic. 2. S. Bonavent. 4.
dist. 7. n. 1. q. 2. ad 1. & alij absolute &
simpliciter respondent Chrisma, quod est
materia hujus Sacramenti, componi ex oleo
& balsamo.

49.

Nemo tamen illorum (prosequitur
idem Auctor) ait balsamum requiri essen-
tialiter ad hoc Sacramentum: sed cum illa
parte, quæ requiritur ex necessitate Sacra-
menti, incluserunt etiam illam, quæ requi-
ritur ex necessitate præcepti divini. Quæ
etiam

etiam ratione solent quandoque dicere Doctores, vinum aqua mixtum esse materiam Eucharistiae, non quod mixtio aquae essentialiter requiratur; sed quia ex praecipito debet vino admisceri ante consecrationem. Haec ille. Et eadem responsio adhiberi posset Concilio Florentino.

50. Sed simpliciter dicit materiam esse Christum.

Attamen gratis & sine fundamento. Interrogo siquidem, Concilium ait oleum requiri essentialiter? Ajunt hoc Doctores antiqui? An non simpliciter & absolute respondent materiam hujus Sacramenti esse Christum compositum ex oleo & balsamo? Quis ergo indicavit Cajetano, & ejus sequacibus, magis oleum requiri essentialiter, quam balsamum? An forte Ecclesia aliquando usa est solo oleo in Confirmatione, quemadmodum saepius absolvit a peccatis nulla imposita satisfactione?

51. Compositum ex oleo & balsamo.

Profecto Fabianus Pontifex supra hisce verbis reprehendit Episcopos, qui propter raritatem balsami asserunt non fore necessesse per singulos annos Christum conficere: Errant, qui talia excogitant & mente vesana potius, quam recta sentientes, haec dicunt. Quid putatis dicturum fuisse de his, qui ausi fuissent illo tempore docere, solum oleum in necessitate valere? Nam & illi Episcopi necessitatem allegabant.

51. Compositum ex oleo & balsamo.

Si mixtio balsami solum erat praecipiti Ecclesiastici, uti est mixtio aquae in Sacrificio, cur Pontifex non potius dispensasset ob raritatem praetensam, quam insinualisset tales Episcopos erroris & vesaniae? Insinualavit tamen. Cur hoc? Quia judicabat balsamum ex Christi voluntate adhibendum; atque ex lege Ecclesiastica singulis annis Christum esse renovandum.

De qua mixtione aliter loquitur Florent. quam de mixtione aquae in sacrificio.

Vultis autem videre quam diversimode loquatur Concilium de mixtione aquae in Sacrificio, & mixtione balsami in Confirmatione? Tertium (inquit florent. supra) est Eucharistiae Sacramentum, cuius materia panis triticus, & vinum de vite, cui ante consecrationem aqua modicissima admisceri debet.

Si diceret; Materia Eucharistiae est liquor compositus ex vino & aqua; aut materia Confirmationis est oleum, cui debet admisceri balsamum, posset argumentum a simili transire; & tunc nisi aliud obstarret, vel aqua esset materia essentialis, vel balsamum non esset. Nunc autem quae similitudo istarum locutionum: Materia Confirmationis est Christum compositum ex oleo & balsamo, & Materia Eucharistiae est vinum, cui debet aqua misceri? Sanè vix ulla.

Non attingo quod Concilium Trident. sess. 22. cap. 7. expressè doceat mixtionem aquae in calice esse juris Ecclesiastici, ibi:

Monet deinde sancta Synodus, praecipitum esse ab Ecclesia Sacerdotibus, ut aquam vino in calice offerendo miscerent.

Unde si Doctores aliquando dicunt, vinum aqua mixtum esse materiam Eucharistiae, per compendium loquuntur, supponentes ex communi sensu Ecclesiae aquam non esse partem essentialem; ut apertissimis verbis docent Rubricae generales Missalis Tit. de defectibus in celebratione Missarum occurrentibus c. 4. de defectu vini n. 7. Si autem celebrans ante consecrationem calicis advertat non fuisse appositam aquam, statim ponat eam, & proferat verba consecrationis. Si id advertat post consecrationem calicis, nullo modo apponat, quia non est de necessitate Sacramenti.

Dices iterum cum Dicaillone n. 41. quando res aequaliter concurrunt ad Sacramentum quodlibet, & aequalis est traditio de illarum necessitate; dicere debemus eas omnes res esse aequaliter necessarias necessitate Sacramenti; secus verò affirmandum est quando vel traditio Ecclesiae non est omnino similis, vel res non simili modo concurrunt ad Sacramentum: in nostro autem casu, cum nulla fuerit dubitatio, quin oleum requiratur essentialiter ad Confirmationem (nisi forte cujusdam levioris momenti Auctoris) controversia verò sit an balsamum essentialiter requiratur, & ulterius pars negans inferatur ex responso Pontificis, quod refertur c. 1. extra de Sacramentis non iterandis, peculiaris ratio est ex parte olei, quae non est ex parte balsami. Haec ille.

Præterea tam parum balsami miscetur, quod credibile sit frequenter ministrari hoc Sacramentum sine ejus reali concurrentia; liquores enim (inquit idem Auctor. n. 35.) olei & balsami non ita possunt inter se secundum minutissimas partes dividi & commisceri, ut in vastissima olei quantitate modicum quid balsami ita diffundatur, ut nulla sit pars olei quae adhiberi possit ad confirmandum, in qua non sit aliquid balsami.

Responsionem exordior ab ultimo, & dico moraliter non contingere aliquem chrismari sine reali concurrentia balsami formalis, id est, secundum substantiam, seu virtualis, id est, secundum qualitates, maxime odorem, quem constat afficere omnes partes; neque enim benedicitur integrum vas olei; sed unica dumtaxat ampulla, ut patet ex Pontificali Romano tit. de Officio in feria 5. Cœnae Domini. ibi: Manè itaque sacrista, vel ille ad quem spectat, omnia quae ad oleorum benedictionem & Chris-

Sect. I. De Essentia Confirmat. Concl. 3. 433

matris confectioem necessaria sunt, parat, videlicet: tres ampullas oleo mundissimo plenas, quas in sacrario ponit, & diligenter custodit; unam ad oleum Infirmorum, aliam ad oleum Catechumenorum, tertiam, que maior sit, ad Chrisma.

Vis autem scire quantæ magnitudinis sit hæc ampulla, aut quantum olei capiat? Audi quid eodem titulo præscribat Pontificale: *Diaconus, qui oleum ad sanctum Chrisma portat, à dextris vadit.* Ecce vastissima olei quantitas, quam portat unus solus Diaconus tenens ampullam sinistro brachio circumdatam, ut ibidem dicitur. Et verò quæ necessitas benedicendi vastissimam olei quantitatem, cum singulis annis Chrisma debeat renovari?

Et quis scit an non propterea, saltem partialiter, id Ecclesia ordinaverit, ut tantò melius balsamum, quod, quia carum, in modica quantitate miscetur, posset omnibus partibus olei commiseri, saltem communicando illis suas qualitates?

Profectò ad hoc sunt solliciti Episcopi, ne exponant Sacramentum periculo nullitatis secundum communionem sententiam. Immo solliciti esse debent etiam in altera sententia, cum concurrentia balsami sit ad minus præcepti Ecclesiastici, quod utique debent curare impleri.

Unde quo casu fieret hac in re transgressio præcepti humani, vel, secundum Dicastillonem, divini, secundum nos fieret Sacramentum nullum. Et sicut modus institutionis non probat, quin sit præceptum divinum, sic non probat quin sit de necessitate Sacramenti.

54. Video instari posse; præceptum divinum non respicit nisi mixtionem, minimè autem immediatum concursum, sive secundum substantiam, sive secundum qualitates balsami; porro non est credibile, inquit Dicastillo supra n. 35. ad substantiam Sacramenti requiri quamdam materiam sensibilem & realem, quæ non in quolibet Sacramento realiter adhibeatur.

Realiter proximè, vel remotè: Respondeo cum distinctione, quæ non realiter adhibeatur proximè, vel remotè, concedo: quæ non realiter & immediatè semper concurrat, nego. Probabilissimum siquidem est quod docet D. Thom. 4. dist. 24. quæst. 1. art. 1. q. 5. ad 3. & alij multi apud Dianam parte 2. tract. 16. resol. 3. & parte 3. tract. 4. resol. 185. contactum physicum instrumentorum, adeoque & ipsa instrumenta esse materiam necessariam necessitate Sacramenti Ordinationis; nec minùs probabile, imò moraliter certum, teste ipso Dicastillone tract. 6. de Sacramento Ordinis disp. 1. dub. 14. n. 205. valere Ordina-

tionem in eo, qui tangit physicè calicem & patenam, quamvis digitis non pertingat ad hostiam vel vinum.

Cur ergo non erit credibile, Christum de facto instituisse materiam essentialem Confirmationis compositam ex oleo & balsamo, quamvis balsamum immediatè non semper tangeret confirmandum? Semper enim tangit mediatè ratione olei, cum quo constituit unum aliquod compositum sive mixtum, sicuti tangitur mediatè vinum ratione calicis, in quo continetur, similiter hostia ratione patenæ, cui superposita est.

Et dato quòd nihil simile in alijs Sacramentis reperiretur, quid tum? Etenim materia essentialis pendet à voluntate Christi, qui non instituit extra Confirmationem. & fortè Ordinem, pro materia aliquod mixtum ex diversis rebus. Hæc pro ultimo.

Venio ad primum, & interrogo Dicast. quis ante tempora Cajetani (prætereo levioris momenti Auctorem, quem ipse vocat Canum) quis, inquam, dubitaverit magis de necessitate balsami, quàm olei? An non ipso teste n. 30. mixtio balsami observata fuit in Ecclesia à temporibus Apostolorum? Epistola Fabiani supra allegata tollit omne dubium.

Accedat nihilominùs Dionysius lib. de Eccl. Hierarchia c. 4. ubi Chrisma vocat: *Collectionem quamdam suaviter spirantium materiarum, quæ in se magnam vim & copiam fragrantium qualitatum continent, cuius qui facti sunt participes, odorem bonum ex se emittunt, proportionem fragrantie communionis, quæ in eis inest.*

Quin & hoc unicum est fundamentum (sed debile) quo Dicastillo asserit obligationem præcepti divini; nam (inquit) ut docet D. August. lib. 4. de Baptismo c. 24. Quod universa tenet Ecclesiæ, & semper retentum est, auctoritate Apostolicâ fuisse traditum rectissimè creditur.

Sed quid D. Hieron. Epist. 56. ad Marcellam? *Quadragesimam* (inquit) *secundum traditionem Apostolorum toto anno congruo tempore ieiunamus.* Num propterea quadragesima est juris divini? *Apostolica institutio* (utor verbis D. Leonis ser. 6. de Quadragesima) *quadragesima dierum ieiunij impletur.* Si Apostolica, quomodo divina? Potuit ergo & mixtio balsami à temporibus Apostolorum usurpata fuisse, non ex institutione seu præcepto Christi, sed Apostolico.

Nonne omnes libenter fatentur mixtionem aquæ in calice offerendo auctoritate Apostolicâ fuisse traditam? *Aqua, quippe ideo admiscetur* (verba sunt Florentini in decreto Unionis) *quoniam iuxta testimonia SS. Patrum, creditur ipsum Dominum in vino aquâ permixto*

111

Proximè, quando balsamum immediatè tangit confirmandum.

Remotè, quando solum ratio, ne olei.

55.

Unde ante Cajetanum nunquam est magis dubitatum de necessitate balsami quàm olei.

S. Dionys. Areop.

S. Hieron.

56.

Florent.

hoc

hoc instituisse Sacramentum. Deinde quia convenit dominica passionis representationi. Inquit enim B. Alexander, Papa 5. à B. Petro: in Sacramentorum oblationibus, quæ intra missarum solemnias Domino offeruntur panis tantum & vinum aqua permixtum, in Sacrificium offerantur.... quia utrumque, id est, sanguis & aqua ex latere Christi profuixisse legitur. Et tamen docet Dicastillo de Sacramento Eucharistie disp. 2. dub. 8. n. 117. cum communi sententia, hanc mixtionem aquæ solùm esse præceptum Ecclesiasticum, quod habuit initium à tempore Apostolorum.

Dicastillo.

Imò talis mixtio ostenditur essentialis, ex eo quòd sit iuris divini.

57.

Igitur aliunde scire nequeo mixtionem balsami esse iuris divini magis, quàm mixtionem aquæ, nisi quia illa est essentialis, hæc autem accidentalis: etenim solius Christi est determinare essentialiam, Ecclesiæ verò disponere de accidentibus.

Dices; Christus præcepit consecrationem utriusque speciei, & tamen non est de essentiali seu necessitate Sacramenti.

Respondeo; Christum eam præcepisse propter Sacrificij integritatem, sive requisivisse ad Sacramentum Eucharistie completum & integrum in ratione conviviij, & quidem eatenus etiam est de necessitate Sacramenti integri, & non tantùm de necessitate præcepti, quasi in aliquo casu propter ignorantiam, vel inopiam vini aut panis, possit esse Sacramentum perfectum & completum in consecratione unius speciei.

Quod idem dici potest de consecratione utriusque speciei.

Trident.

Itò verum in unica specie consecratur Sacramentum.

Alioquin vetum Sacramentum sumi, adeoque confici in unica specie definit Trident. sess. 13. can. 3. Si quis negaverit in Venerabili Sacramento Eucharistie sub unaquaque specie, & sub singulis cuiusque speciei partibus, separatione factâ, totum Christum contineri, anathema sit. Et sess. 21. can. 3. Si quis negaverit, totum & integrum Christum omnium gratiarum fontem & auctorem, sub una panis specie sumi &c. anathema sit.

Ostendat Dicastillo vel alius quispiam similem aliquam definitionem Ecclesiæ, aut saltem decretum aliquod Pontificium, vel auctoritatem antiquorum Patrum, statuentium valorem Confirmationis in solo oleo, & præcurro subscribere ejus sententiæ.

58.

Nullibi sic definitum in solo oleo confici Sacramentum.

Ostendo, inquis, decretum Innocentij III. c. 1. extra de Sacramentis non iterandis, Quod sic habet: Prætere nos consultare voluisti, an permitti debeat ministrare, qui sine impositione manuum fuerit ad Ordine Subdiaconatus assumptus. Et si Confirmationis Sacramentum in eo debeat iterari, qui per errorem fuit non Chrismate, sed oleo delinitus. Ad quod breviter duximus respondendum, quòd in talibus non est aliquid iterandum, sed eam rem supplendum, quòd incautè fuerat prætermisum.

Dicastillo.

In qua responsione (inquit Dicastillo su-

pra n 32.) satis significat Pontifex validum fuisse prædictum Sacramentum sine balsamo, & ideo non esse iterandum, sed esse suppleendum, quod fuerat prætermisum, hoc est, esse exhibendum de novo balsami unctionem sine repetitione Sacramenti. Puta solius balsami, quia hoc solùm fuerat prætermisum.

Quis hoc credat? Siquidem inauditum est Ecclesiam cum solo balsamo innoxisse. Accedit, quòd balsamum exhibendum, hæc ex præcepto, ab Episcopo foret benedicendum, secundùm doctrinam Concilij Florentini: præscribat ergo Dicastillo novam aliquam benedictionem pro solo balsamo, quia veterem in Ecclesia Romana non invenit. Quamvis enim aliqua orationes recitentur supra solum balsamum, at aliæ dicuntur post mixtionem cum oleo, & halatur etiam utrumque mixtum, & sine illis halatibus, & orationibus non est finita consecratio.

Si respondeas: repetatur, sive potius suppleatur unctio cum Chrismate, illa enim fuerat prætermisum. Obstat continua praxis Ecclesiæ non adhibendi materiam essentialem sine forma eam determinante. Quid igitur? Suppleatur totum Sacramentum, quia totum prætermisum fuerat; quippe oleum non est materia hujus Sacramenti, aut Chrismate, sed neque verba induunt formalem rationem formæ, nisi determinent legitimam materiam.

Dices; ergo aliquid erit iterandum, & tamen ait Pontifex, Non est aliquid iterandum.

Respondeo non esse iterandum aliquid ex accidentalibus ceremonijs, sed cautè suppleendum ipsum Sacramentum: sicuti omitti deberent ceremoniæ accidentales in repetitione Baptismi invalidi, si ante fuissent adhibitæ.

Instas; ergo iterabitur ipsum Sacramentum. Respondeo negando consequentiam; siquidem, ut dicit Glossa ibidem: Non dicitur iterari, quòd prius factum non fuit.

Urget; ergo ridicula est responsio Pontificis; quæretur etenim: Si Confirmationis Sacramentum in eo debeat iterari, qui per errorem fuit non Chrismate, sed oleo delinitus, id est, secundùm nos, in eo, qui non suscepit Sacramentum: ad quod responderet Pontifex, non debere iterari, quia non fuit Sacramentum.

Nec erat quæstio, an posset Sacramentum hoc validè susceptum iterari (quis enim nesciat quòd non?) sed an invalidum fuerit, ut proinde actio prius adhibita debeat repeti: ad quod cum responderet, nihil esse iterandum, planè censet priorem actionem fuisse validam, & verum Sacramentum.

Respondeo negando consequentiam, etsi enim Innocentius aperit potuisset respondere, tamen

Necesse est dendum hoc fuisse Innocentium III.

59.

Etsi dicit in casu publico nihil esse iterandum.

60.

Intelligit iterandum accidentibus.

61.

Quærit aliquis potestatem tamen

raten verè statuit, quod in praxi ser-
vandum erat, scilicet de novo conferendum Sa-
cramentum, quia antea non erat collatum,
non tamen repetendas esse solemnitates ac-
cidentales adhiberi solitas.

62. Certè magis obscure loquitur in alio-
rum sententia Eugenius IV. in Concil. Flo-
rentino asserens materiam Confirmationis
esse Christina confectum ex oleo & balsamo,
non distinguens inter materiam necessariam
necessitate Sacramenti, & necessitate solius
præcepti, veluti priùs fecerat in Sacramento
Baptismi dicens: *Materia huius Sacramenti est
aqua vera & naturalis (ecce materia essentialis)
nec refert frigida sit, an calida: utique ad
valorem Sacramenti; nam ex præcepto
utendum est aqua baptismali, id est, aqua
specialiter ad hoc ministerium benedicta, &
in Ecclesia aservata.*

Si ergo Eugenius putasset balsamum so-
lùm esse necessarium ad Confirmationem
ex præcepto divino vel humano, clarissimè
potuisset id explicare dicendo: *Materia hu-
ius Sacramenti est oleum, cui ex præcepto admis-
cervi debet balsamum.*

63. Et ne aliquibus fortè responsio Innoc.
videatur omnino aliena à communi modo
loquendi; reperio similem Leonis Papæ
Epist. 35. c. 1. & refertur c. 112. de Consec.
dist. 4. Hic Pontifex interrogatus à Leone
Ravennati Episcopo, an baptizandus esset,
cujus Baptismus penitus ignorabatur, res-
pondet hinc verbis: *Scimus quidem inexpli-
bile esse facinus, quoties iuxta hæreticorum dam-
nata à sanctis Patribus instituta, cogitur aliquis
lavacrum, quod regenerandis semel tributum est,
bis subire &c. Sed in hoc nihil simile formida-
tur, quoniam non potest in iterationis crimen ve-
nire, quod omnino factum esse nescitur.*

Idem decernit Epist. 90. aliàs 92. ad Ru-
sticum c. 16. & refertur ibidem c. 113. In
quibus (inquit) quod non ostenditur gestum, ra-
tio non sinit, ut videatur iteratum.

Unde hic non incongruè respon-
dit, Non itaque incongruè Innoc. supra re-
spondit in talibus, hoc est, in solo oleo delin-
entis, non fieri iterationem Confirmationis,
quia valida non præcesserat, quod credebatur
satis debere sciri à consulentibus, cum tunc
temporis nulla esset in Ecclesia dubitatio,
quin Christina esset materia essentialis, satil-
que constaret chrisimationem non solere, ut
supra dixi, sine forma adhiberi.

Profectò non est verisimile Papam ve-
tuisse ibi adhibitionem novi Sacramenti,
cum prius saltem esset valde dubium, adeo-
que sub conditione iterabile. Licet enim
non sit Sacramentum necessitatis; Clemens
tamen VIII. in brevi quadam instructione
super aliquibus ritibus Græcorum in casu
dubio præcipit hoc Sacramentum iteran-

dum sub hac forma: *Si es confirmatus, ego te
non confirmo; sed si non es, ego te confirmo &c.*
Unde cominior & sanior pars Doctorum
non credit Pontificem ibi præjudicasse
suar opinioni.

Neque obstat, quòd eodem modo lo-
quatur de hoc casu, & de illo, id quo fuerat
collatus Subdiaconatus prætermissa imposi-
tione manuum, quæ utique solùm est ac-
cidentalis. Non obstat, inquam, quippe In-
nocentius studens brevitati, ut patet ex illis
verbis: *Ad quod breviter diximus responden-
dum, dat generale responsum applicandum
cum proportione singulis questionibus;*
quasi diceret: Cum utrumque Sacramen-
tum non sit iterabile, neutrum est iterandù;
nec censetur id fieri, si suppleatur quod
omissum est, sive manus impositio (quæ est
accidentalitatis Sacramento) sive unctio cum
chrisimate, & forma correspondente; quia
prior unctio cum solo oleo nulla fuerit.

Confirmatur à Pontio supra part. 2. c. 2.
n. 16. si balsamum esset materia accidenta-
lis huius Sacramenti secundùm Innocen-
tium, ergo eodem modo se haberet atque
aqua respectu consecrationis Calicis. At
aqua, quia est accidentalitatis materia, si omi-
ssa fuerit, ut supra dictum est, non infunditur
Calici post consecrationem: ergo similiter
balsamum omitti omnino debet.

Sed facile quis responderet negando
consequentiam. Nam eadem ratione inde
sequeretur, neque manuum impositionem in
Subdiacono esse suppleendam, cum indubiè
sit materia accidentalitatis, & tamen contra-
rium ibi secundùm omnes decernit Pontifex.

Ratio itaque particularis, ob quam Ec-
clesia non vult apponi aquam Calici conse-
crato, est reverentia debita Sanguini Chri-
sti, ne videlicet non consecratum miscetur
consecrato præsertim cessantibus jam ratio-
nibus, propter quas Ecclesia illam mixtio-
nem antecedentem ordinavit.

Unde non simpliciter præcipitur mixtio
aquæ, sed mixtio aquæ vino in calice offe-
rendo. Porro quis nesciat post consecratio-
nem calicem jam esse oblatum, & non am-
plius simpliciter offerendum? Quid ergo
mirum si cesset præceptum, ubi cessat ma-
teria præcepti?

Hæc dicta abundè sufficerent ad proba-
tionem primæ partis conclusionis, nisi aliqui,
inter quos Pontius supra n. 13. illam volu-
issent confirmare argumèto desumpto ex veri-
tate forme, quam Eugenius in decreto Unio-
nis ait esse: *Signo te signo crucis & confirmo te
Chrisimate salutis &c.* Jam autè solum oleum
non censetur nomine *Chrisimate*, præsertim
illo loco Concilij, in quo Pontifex expres-
sè declarat, & pro materia Sacramenti statuit

64. Neque obe-
stat ma-
nuum im-
positio ergo
in Subdia-
conatu præ-
termissa
esse sup-
pleendam.

65. Basil. Pont.

66. Veritatem
conclusio-
nis quida-
m probant ex
veritate
forme.

In qua po-
nitur nom-
Chrisma.

Uti secun-
dum alios
etiam ob-
scure loqui-
tur Eugen.
IV. in Conc.
Florent.

Et Leo Põ-
tifex simili-
ter respon-
dit, ac In-
nocent. III.

Unde hic
non incon-
gruè respo-
dit,

Neque ve-
tuit adhibi-
tionem no-
vi Sacramen-
ti dubiè
collati.

Clem. VIII

Chrisma confectum ex oleo & balsamo, juxta illud Greg. Magni in cap. 1. Cantico- rum: In Engaddi gignitur balsamum, quod cum oleo Pontificali benedictione Chrisma efficitur.

67. Est per il-
lud quan-
doque in-
tellegatur
simplex
oleum.

Ut ab In-
noc. I.

Item ab
Augustino.

7. 1. 9. v.
31.

68. Quod non
enervat
confirma-
tionem
Pontij.

Qui non
facile osten-
det omnia
verba for-
mæ esse ef-
fectualia;

Ex quo occurritur responsioni aliquo- rum dicentium, per Chrisma quandoque intelligi simplex oleum non balsamatum. Ita Innoc. I. in Epist. ad Decentium c. 8. oleum infirmorum, cui non miscetur balsa- mum, vocat Chrisma inquit: *Quod non est dubium de fidelibus aegrotantibus accipi vel intel- ligi debere, qui sancto oleo Chrismatis perungi possunt, quo ab Episcopo confecto non solum Sa- cerdotibus, sed omnibus uti Christianis licet in sua, aut suorum necessitate inungendo.*

Et infra: *Ceterum si Episcopus aut potest, aut dignum ducit, aliquem à se visitandum, & be- nedicere, & tangere Chrismate, sine cunctatione potest, cuius est ipsum Chrisma conficere.*

Eadem nominis acceptione usus fuit D. Aug. 17. de Civit. c. 10. ibi: *Cum enim Christi eius dicerentur omnes Reges (veteris Testamenti) mystico illo Chrismate (id est, oleo) consecrati.*

Et è converso, nomine Olei appellat idem S. Doctor diversis locis materiam hujus Sacramenti, sive Chrisma, sumens denomi- nationem à majori & notiori parte lib. 5. de Baptismo c. 20. ibi: *Si ergo ad hoc valet quod dictum est in Evangelio Deus peccatorem non audit, ut per peccatorem Sacramenta non cele- brentur, quomodo ex audit homicidam deprecanti- tem, vel super aquam Baptismi, vel super oleum (puta Confirmationis) vel super Eucharis- tiam, vel super capita eorum, quibus manus im- ponitur? Intellige reconciliatoria per Sa- cramentum Pœnitentiæ.*

Hæc certè responsio non enervat confir- mationem Pontij, nam ut Eugenius tolle- ret ambiguitatem nominis, præmisit for- mæ suæ explicationem ly *Chrismatis*, dicens: *Confectum ex oleo & balsamo.*

Accedit, D. Aug. lib. 2. contra lit. Pe- til. c. 104. quod supra simpliciter appellave- rat oleum, ibi nominare unguentum, quod sonat compositum ex diversis materijs. Et in hoc, inquit, unguento Sacramentum Chris- matis vult interpretari.

Interrogat aliquis, unde Pontio constat omnia verba formæ à Concilio relata esse essentialia? Cur non subsisteret Sacramen- tum, si aliquis diceret: *Signo te signo crucis, & confirmo te oleo salitis &c.*? Numquid va- let forma Græcorum: *Signaculum doni Spiritus sancti*? Et illam: *Confirmo te, quis con- vincet invalidam? Hic hæreo, & solutio- nem expecto à Pontio, vel alio me do- ctore, quia usque modò eam non reperi- o, & ideo non utor illo argumento*

Pontij desumpto ex veritate formæ.

Aliam probationem suæ & communis opinionis petit Pontius ex Concilio Trid. sess. 7. de hoc Sacramento can. 2. ubi dicit anathema illi, qui dixerit *Inimicos esse Spi- ritus sancto eos, qui sacro Confirmationis Chris- mati virtutem aliquam tribuunt.* Ex quo sic argumentatur dictus Auctor: *Illud omne, & solum est pars essentialis Sacramenti, quod est causa gratiæ; atqui in Sacramento Con- firmationis etiam balsamum ex parte mate- riæ efficit gratiam; ergo est pars essentialis.*

Sed & hæc probatio parum efficax mihi videtur: nam in primis tempore illius defini- tionis Concilij Tridentini, non erat que- stio cum hæreticis, an solum oleum causaret gratiam, an verò utrumque simul, oleum scilicet & balsamum; sed negabant hæretici unctiorem Confirmationis, quæcumque illa esset, instar aliorum Sacramentorum causare gratiam sanctificantem ex opere operato: illud ergo, & non aliud censetur Concilium determinasse, relinquens disputa- tioni Doctorum materiam necessariam necessitate Sacramenti, & solius præcepti.

Utitur autem ly *Sacro Confirmationis Chrismati*, hoc est, Sacramento Confirma- tionis, quod vocat sacrum Chrisma, quia, saltem ex præcepto, Chrismate ut materia confertur, sive jam uterque liquor, ex quo componitur Chrisma, sit causa gratiæ, seu pars essentialis, sive non, de quo ibi non disputat, nec quidquam definit Conci- lium; utique quia parùm hoc curarent hæ- retici, qui absolute negabant illud Sacra- mentum.

Deinde multi probabiliter docent ly *A peccatis tuis*, concurrere ad effectum gratiæ in Sacramento Pœnitentiæ, si præcedat ver- bum, *Absolvo*; non concurrere, si sequatur; & tamen juxta illos Auctores tota forma absolutionis essentialiter consistit in his duobus verbis: *Absolvo te.*

Et ut maneamus in præsentis materiæ, hæc propositio est certa: *Forma Confirma- tionis: Signo te signo crucis &c. concurrat ad effectum gratiæ.* Similiter & ista: *Non omnia verba formæ ordinariæ sunt necessaria necessitate Sacramenti.* Quid ergo prohibet quò minus etiam hæc propositiones sint veræ: *Materia Confirmationis Chrisma scilicet confectum ex oleo & balsamo, concurrat ad effectum gratiæ.* Et: *Non omnes partes istius compositi sunt necessaria necessitate Sacramenti?*

Nonne & aqua admixta vino, secun- dum aliquos, immediate transit in Sanguinem, adeoque concurrat ad effectum gra- tiæ, licet non sit necessaria necessitate Sa- cramenti? Quis itaque ambigat Chrisma

69.

Unde etiam
sancti pro-
batione
ex Trid.

Quæ parum
efficax mihi
videtur:

Quæ præ-
dictam
proposi-
tionem
con-
firmat
etiam
de
causa
necessaria
ad
effectum
gratiæ
70.

Et illud
prohibet
quò minus
concurrat
ad
effectum
gratiæ, licet
non sit
necessaria
necessitate
Sacramenti.

Sect. 1. De Essentia Confirmat. Concl. 3. 437

ita potuisse instituire pro materia hujus Sacramenti Christina, ut & balsamum concurreret ad effectum gratiæ, quando videlicet simul cum oleo realiter adhiberetur, & simplex oleum sufficeret, quando illo solo confirmandus inungeretur? Potuisse sic fieri satis video: sed factum esse non probatur.

Dices; raritas veri balsami videtur exigere talem institutionem, ne Sacramentum lapidus invalidè ministraretur. Præterquam quod probabile sit verum balsamum jam perisisse, nec in orbe terrarum reperiri teste Plinio rerum naturalium indagatore excellentissimo lib. 12. c. 25. ubi sic ait, ut refert Caramuel Theol. fundamentalis (primæ editionis) fol. 645. n. 1292. Balsamum uni terra Judæa concessum pridem perisisse creditur.

Quinque priora verba lego, tria posteriora non reperio apud Plinium (quo ego utor) loco citato: sed ista: *Servit nunc hæc (arbuscula) & tributa pendit cum sua gente in totum alia natura, quam nostri externiq; prodiderant.* Consideret lector an hæc sint synonyma. Attendat quoque verba præcedentia, & subsequenta.

Postquam Plinius dixisset: *Vni terra Judæa (quia India erat ipsi incognita) balsamum concessum,* subjungit: *Quondam in duobus tantum hortis utroque regio. altero ingerum 20. non amplius, altero pauciorum.* Et ut scires tempore Vespasiani balsamum extitisse, sequitur: *Ostendere arbusculam hanc urbis Imperatores Vespasiani. Clarumq; dictu à Pompeio Magno, in triumpho arbores quoque duximus.* Ut autem ostenderet arbusculam illam, è qua balsamum Palæstinum proflebat, non fuisse illius naturæ, quam alii qui putaverant, addidit verba præallegata. *Servit nunc hæc &c.*

Adhuc dubitas an Plinius crediderit balsamum perisisse? Postquam descripsit naturam istius arboris per externas proprietates: *Sæviere, inquit, in eandem Judæi, sicut in vitam quoque suam. Contra defendere Romanis, & dimicatum pro frutice est. Servitq; nunc eam fiscus, nec unquam fuit numerosior aut procerior.* Quomodo igitur Plinius credidit perisisse?

Propter hanc auctoritatem Plinij Caramuel supra dubitat an hodiè sit in mundo balsamum. Certè leve fundamentum dubitandi; imò firmius fundamentum asserendi hodiè in mundo balsamum esse, non solum Indicum, sed etiam Palæstinum.

Esto autem quòd Plinius assereret perisisse; malo credere Pontifici Romano (intelligo Fabianum) graviter, ut supra vidi-

mus ex Epist. reprehendentè ejus Episcopos orientales, nolentes singulis annis Christina renovare, caulantes balsamum per singulos annos non posse reperiri. Profectò injusta fuisset reprehensio, si in orbe terrarum non fuisset balsamum reperibile; & absque dubio, si id verum fuisset, Episcopi nullitatem balsami allegassent, & non solum raritatem.

Omittamus itaque hanc probabilitatem, seu potius improbabilitatem; & prætereamus, ut gratis confictum, quod ibidem n. 1291. idem Auctor tamquam probabile obtrudit, dicens: *Ut nos perierit balsamum probabile illud ad nos non offerri, sed illud unguentum, quod balsamum vulgò vocatur esse confectioem aliam artificialem.* Quis credat omnes mercatores hominibus velle illudere?

Certum est, ut ipse Caramuel supra n. 1292. admittit hodiè magno quaestu balsamum ab Indijs exportari, diversæ speciei sit, an ejusdem cum Palæstino, perinde existimo, dummodo sit verum balsamum, & non adulterinam, quod quidam censent sufficere ad valorem, sed sine fundamento. Alioquin quomodo Episcopi apud Fabianum supra potuissent allegare inopiam balsami, cum adulterinum frequentissimum esse possit?

Quemadmodum ergo per aquam simpliciter positam intelligimus veram & naturalem, non adulterinam, per vinum, verum vinum, cujuscumque demùm sit speciei; similiter per oleum, oleum olivarum, idque quia verba propriè intelligenda sunt, nisi aliquid obstat, ita quoque per balsamum, oportet intelligere verum balsamum (cujuscumque demùm sit speciei) non adulterinum.

Hinc falsò citatur Paulus III. & Pius V. dispensasse cum quodam Episcopo, ut posset uti balsamo incerto sive adulterino; sed declararunt tantummodo ex balsamo Indico, utpote vero balsamo, posse Christina confici.

Balsamum posse adulterari non diffiteor (sed & aqua, & vinum possunt) sic tamen ut verum balsamum à falso humana diligentia queat discerni. Quòd si aliquando contingat falsum pro vero misceri, dico Sacramentum Confirmationis non magis valere, quàm valeat Baptismus in aqua adulterina, aut Eucharistia in ficto vino.

Sicuti autem validè consecratur vinum, cui aliæ substantiæ admixtæ sunt, quæ non corrumpunt substantiam vini; ita etiam valida erit Confirmatio in balsamo mixto alijs liquoribus non immutantibus ejus substantiam.

no Pontifici
oppositum
asserenti.

73.
Et mercato-
ribus illud
hodie ex In-
dijs ex-
portanti-
bus.

Non adul-
terinum, sed
verum.

Neque dif-
peniatum
ut ex adul-
terino
Christina
consecra-
tur à Paulo
III. aut Pio
V.

74.

Si autem
aliq; substan-
tiæ admisce-
rentur re-
sistantes
equidè sub-

71.
An verum
balsamum
perisissit
Caramuel.

Perisissit Plinius non
credidit.

72.

Esto credi-
dissit, magis
credendum
foret Fabia-

Sancti balsami valeret sacramentum,

substantiam. Imò juxta Pontium supra parte 1. c. 1. n. ultimo apud Græcos alia aromata cum balsamo sine crimine miscentur, dummodo verè remaneat ejus substantia: Latinis verò propter consuetudinem contrariam sine gravi peccato id non licet.

Cæterùm quod attinet ad raritatem veri balsami, clarum est hæcenus in Ecclesia Dei illud numquam defuisse, quandoquidem modicum quid sufficiat, adeoque non est communiter periculum invalidæ administrationis hujus Sacramenti.

75.

Huc usque de prima parte conclusionis, quam finio declarando similitudinem Chrismatis cum effectu Confirmationis, verbis Doctoris Subtilis supra n. 8. *Materia autem remota, scilicet Chrisma, habet similitudinem cum effectu huius Sacramenti; oleum enim nitorem habet, & supereminet cæteris liquidis, & est materia proxima incendi. Per primum significat castitatem & munditiam: per alia duo significat charitatem. Et balsamum quod habet bonum odorem significat bonam famam, iuxta illud 2. Cor. 2. Christi bonus odor sumus Deo. Balsamo etiam corpora mortuorum conduntur ne putrescant, ideo significat incorruptionem. Per illam ergo materiam, scilicet Chrisma confectum ex oleo & balsamo significatur, quòd confirmatus debet habere munditiam & charitatem & bonam famam: quia sine istis non est multum authentica confirmatio fidei Christiane.*

Congruit in hoc Sacramento miscere balsamum cum oleo.

Scotus.

Sequitur secunda pars conclusionis, quam ad vitandam nimiam prolixitatem, & exinde obscuritatem rursùm subijcio, & explico sequenti conclusione.

CONCLUSIO IV.

Ad valorem chrismatis necessaria est benedictio Episcopi, vel alterius cui illa benedictio committi poterit.

76. Benedictionem Chrismatis agnoscunt Catholici,

Benedictionem Chrismatis agnoscunt Catholici, Irrident hæretici, & tanquam canes mortui maledicunt Domino nostro, id est, Christo, qui eam instituit, & Matri nostræ Ecclesiæ Catholicæ, quæ illâ utitur. Calvinus lib. 4. instit. c. 19. §. 8. vocat Chrisma, oleum diaboli mendacio pollutum. Kemnitius Chrisma excantatum & benedictionem superstitiosam & magicam; illudque summopere explodunt, quòd Ecclesia post Chrismatis benedictionem dicat: *Ave sanctum oleum.* Locutio quippe ad res animatas, & rationales

Irrident hæretici,

dirigitur; Chrisma autem est quoddam inanimatum.

Sed quid dixit Abisai filius Serviz audiens maledictionem pessimam, quæ Seimei 2. Reg. 16. maledicebat Davidi profugo à facie Absolonis? *Quare, inquit, maledicit canis hic mortuus Domino meo Regi? Vadam & amputabo caput eius.* Quæris ò hæretice allocutionem, salutationem & benedictionem rerum inanimatarum & irrationalium, lege Canticum trium puerorum apud Daniele c. 3. à versu 57. & deinceps: *Benedicite omnia opera Domini Domino & c. Psalmum quoque Davidicum 148. qui incipit: Laudate Dominum de celis.* Perolve vitam S. Andrea, & scriptum reperies: *Salve crux diu desiderata.*

Inspece Deuteronomium c. 28. v. 5. dicit tibi: *Benedicta horrea tua (si audieris, ut dicitur v. 1. vocem Domini Deitui, ut facias atque custodias omnia mandata eius) & benedicta reliquia tue.* Perscrutare lib. Sap. c. 14. v. 7. *Benedictum, inquit, est signum, per quod fit iustitia.*

An putas Ecclesiam salutare Chrisma physice substantialiter absolute, quasi illud compositum ex oleo & balsamo secundum se sine respectu ad aliud, sit dignum honore & submissione? Erras toto celo. Quid ergo? *Ave* dicit Ecclesia Chrismati benedicto relative moraliter, prout est Symbolum gratiæ in Sacra Scriptura, denotaque vel gratiam nobis conferendam, vel ipsum Christum. Unxit enim Deus Christum oleo lætitiæ, & Christi nomen à chrismate derivatur. Sic laudamus imagines Christi ac Sanctorum, easque colimus non substantiam, colores aut artem, sed propter respectum, quem habent ad prototypum seu exemplar, in quod omnis illa laus, cultus & honor redundat.

Amputavimus caput hæreseos, substituumus caput Catholicæ veritatis. Ecquod illud? Traditio Ecclesiæ à temporibus Apostolorum, ad hoc nostrum usque seculum derivata per diversos Pontifices, Concilia ac SS. Patres. In Cathalogo Pontificum non infimas tenet Fabianus Episcopus. 2. supra citatâ, in qua etiam præcipit singulis annis novum Chrisma consecrari; valet tamen vetus, ut bene notat Pontius supra c. 2. n. 23. Quippe nulla fit mentio hujus renovationis in Concilio Florentino, & aliâs res ipsa satis ostendit valde extrinsecum esse, quòd Chrisma sit illius anni.

Confirmatur ex materia Extreme Unionis, quæ etiam quot annis renovanda est, sic tamen ut veteri uti possit, qui novum nondum